

rampa

dragān grbić

Hlebar:

Brižljivo ravnodušje njegovog uskog, zašiljenog lica. Nadgleda: suvo, nečujno, peskovito – uistinu tamnu magmu.

Sa bezbroj odsutnih šumova: te ranice po vaduzu koje neprimetno, lagano, ali neumitno, rastvarane gotovo istodobnim talasanjem svih mogućih isparjenja, najednom, reklo bi se nenadano, ali istovremeno i užasno, prelaze u stvarnije pukotine, a iz stvarnijih pukotina, potom, u još stvarnije ušne školjke.

Betonske, nepregledne hale. Gde? Tu u koricama cveća rasporedenog duž odbojnih, dugih zidina. Tu, gde statua andelčića sa lukom i strehom presreće izbačeni mlaz, i kokoče se tim običajem, ranjena kao obim svetlosti, koja tek povremeno, upada u šupljine i mami paru. Tu, pod prekrivkama napuštenih — jer gladne preza za prostim tkanjem već za što složenijim. Tu, veselin moj putniče. Huk samo jača tvojim povratkom. Huk samo lomi u mesu točkove. Huk je sprava strave. Huk je odron. I nemuljivo, neumuljivo kao kalendar, dani sustizane, i hlebne mrve beskrilne i mrtve, padaju u zahuktale zupčanike i nepomešano testo.

Za doušnicima. Stupaju. Novi doušnici. Uhode ga u: Pozorišnoj loži; Javnom prevozu; Jutarnjoj omrzaci; Dok saopšava da je sam, da je sav u preprekama: naglim naoblaćenjima iza koštanog rama svedenog na njegovo i samo njegovo meso; Da iza plača ubočajenog pri dobitku skriva tajne ostave svoje (barem naprvi pogled) pritajene prošlosti; Da se odmice, odronjava — u parku, pred dečiji maskembal, pri svećanim nabrajanjima...

U liftu. Tu nema slavina govore mu čula. Oblaci su na nebuh, a ne u stopama po snegu. Miris je udjeljenje. Vid je sažimanje. Stani, hoditi kao nečujno blago. Ali, NIŠTA je njegovo platno, bolje: uvid u dodirivanje bezbojnih kumulusa. Sve ostalo, upakovano u stvarnost, Lebdi u Pekari, gde se on, obučen poput kakvog prodavca kolonjske vode, šepuri i smeši, sve vreme zazivajući toliko očekivano putovanje: nabavku.

Osećam:

Pelerina je spuštena. Kao dlaka dugonoge životinje, sve do članka. U nejednakim, valovitim udubinama: plimi mravljiho nožica zahvalimo. Pri čemu se, primereno uzvinuću naše (a tim zamišljenim a posle nekog vremena i ovarenjem) begom?) novonastale more, ubočajeni mirs prepečenog peciva širio unaokolo kao načuđeni dim. Oko ovratnika ove kupočaste prekrivke, crnim koncem, izvezena je obodna linija. Ona, verno podržava unutarnje treptaje podvaljka, grkljana, i donjeg dela hlebarevog vrata. Ti neravnometri treptaji sjednjeni s neprirodnim crvenilom njegove kože, podsećaju na ureze-posekotine, o koje se, onako još nezarasle, pripila čitava gomila vazdušnih tegova ovisnih o njegovom disanju, sada trzavom i jecavom, u naletu — pred posteljom sa klinovima, nagore, prizor iz susedstva: oko podneva dolazi izvršitelj i lopatom razgrće na gomilani sneg. Tek, prispleli smo. Ne salećuti čežnju. Mirno, bez kosina, prosto — ravna, nezadihana ploha ljudskosti. Za oštrenje. Upotrebljavamo, široke, kožne, vojničke pojaseve: remenje koje se pred počinak izvlači iz pantalona i kači za krevetski ram tako da kopča u mirovanju pri pojedinim naglim pokretima usnulog dodiruje njegovu lice! šnala je klinasta i zarubljena! rupice u koži tek neznatno proširene, kao stranice dimnjaka naglim mlazom kiše... Poledine tih opasača su toliko uglačane, da se sa njima, pri jačoj svetlosti može ogledati — Ogledalo je kada majka u kuhinji (obično po pripaljivanju plamenika) sama sebi pripoveda o svom duhovnom neredu i neskadu... Gledati u vlastito sveobuhvatno mreštanje (ponekad uspokojeno oko sopstvenih očiju) stvar je trenutne jakosti ili pak slabosti sveukupne lične teže, koja je onda, pri tom osmatranju, Tu pre-

neta, Tu je tada njen bivak — u pomodrelim naborima podočnjaka — njen zaton, njen nežno i vlažno sklonište, Tu — gde su se oduve vršile pripreme za bezbroj puta ponovljeni ovovekovni mrest. Neravnine na putu? Oh, to zahteva odredenu odmerenost. Stišćući volan vi i nehotično upravljate sa onim sa čime se (inače) ne može upravljati. Dakle, pamtite. Naša je brzina (u tom slučaju) prilagodljiva, ali ipak ne tolika, da bi se, recimo — s lakoćom toplog ustitrilog vazduha iza vratnica peći — mogao sustići taj (sada slobodno mogu reći) konačni i jedini odreditelj cilja našeg putovanja.

Uopšte:

Sami nastupi ne čine obilje. Poštapalice za okrnute? A, ne Radnja komada je izuzetna. Sa primesama: 1.) Stolova polegnutih na stranu zbog tuče iz čistog neba — projekt: obrok je u govoru, smrvljeno staklo — komad džigerice, drveni tuč — kometa: oštrač sa svodovima od plave svile — isplažen i ukručen životinjski jezik — nestvarna telesina do malopre upućena u grčevit podrihtavanje — štap sa metaliziranim mrežicom; brnjicom — pasaž sa odeljkom za fotografisanje — sen kladioničara — na nosilima, iza kulisa, povezane glave, drhtureći kao lepeza, jednim otegnutim obespojkojavajućim Av. moj sin prekida starešinu završni monolog. Ustalom, nemoć je zgusnuta, pojačava tremu. Grlo stegnuto. Pod pazusima osećaj žarenja. Trupkate nogama. Pevušite. I, hop! Evo ga! Na dašcanom pladnju; 2.) Žigosanog utrobog komada — tumarala — neobično radoznašlih u svojoj neizmernoj usamljenosti: kupio sam poveći kavez — kupio sam pliticu za tačnost po noćenju i sused pre puštanja — pakovanje zrnavlja sam kupio — i kupio sam punjeno gavrana sa rasponom krila od metra i pedalj — oh, staviću (na terasi?) njegovu crnu uroklijvu glavu uz svoju, takoreći svoje usne uz njegov kljun, i zagraktačemo, tada, sponama večnim objedinjeni, SKUPA, nemo: iz trezora! iz trezora! — izvući crvenu plišanu pozorišnu zavesu — prekriti svoj sceniski, ujedno goli, ali i zajednički... sunovrat. Pri kraju, makazama odrezati trščane rešetke. Gornju polovicu, sa zipkom, predati dežurnom akviziteru. Donju polovicu — postolje; ojačati drvenim letvicama, kako bi kasnije ta novonastala stvar, poslužila recimo kao notni stalak, ali možda čak i kao priručni postament: pridržavač zatekst koji upotrebljava nadzemni šaptač; 3.) Kretnji dokonog dok navlači šešir na teme: Nije zadovoljan odgledanim. Premalo je odrona utrošeno za prikazivanje toga »sna«, a previše svetla i glasova spornih hodača: uhoda. Za utehu, java je zato očiglednija, očitija — skoro nesposna... Ulaže šake u krvnenu postavu kaputa i drhturi poput dizača tegova; 4.) Rubnina lučkih, pod presom, u štampariji. (Dokolica je magma, Lagan se izlije a potom sporo stvrdnjava. Treba stesniti dokolicu! Treba pokriti površinu njenih pora sopstvenim samopregorom! Treba sa peti njenjo jarosno disanje. Ona je mornar nevešt brodskim motorima. Više voli jedra: hrpe platna, užadi, drvenarje... Ako nju, sasvim ukrocenu, zašivenu u belu plahu, s posmrtnе daske, bez pozdrava, isporučimo moru — kočačno ćemo moći, mirno i bez straha, pa tako reći sasvim ravnodušni, pristupiti poslu za koji smo obučeni: sanjarenju?);

5.) Tipografija, odnosno poruka u slikama preko odanog nestvarnom ili snovidjenom. Pred publikom.

U spoljašnjem vazduhu:

Ledeni olujni veter. Podiže crepove. Udara u okna. Urliće.

Poboden u smrznutu zemlju, Rampa.

Nekoliko zardalih, limenih tanjira, razbacani po uzvisini delimično prekrivenoj snegom.

Psetarnica: leglo. Pored nje istrgnut lanac, presavijen kao okolne oblasti prtinom.

(Uzvijorene osamljenjem do boli, ove stvari, vrlo vešt prikrivaju svoj unutarnji sklad.

thodnog dana nestalo izvesnog Orfelina Žefranovića, te da se umoljavaju svi koji ga prepoznuju da se obrate policiji. Tu mora da ima nešto, pomislilih munjevitvo. To mi se ni najmanje nije dopadalo. S pravom. Jer, uskoro sam napipao trag, čak se obskribio i detaljima: o Žefranovićevom životu, zanimanju, naravi, navikama, kao i o tome kuda se zaputio. Izjave očeviđaca su, dakako, dragocene. Sve je upućivalo da se denuo na Frušku goru. A kada se neki dečak prisetio da je nepoznati proneo luk i strele, shvatih da se desilo ono čega sam se pribojavao, što me je morilo u noćnim košmarima. Najpre se uspeh na Frušku goru. Zaceleo da je baš odatle Orfelin Žefranović krenuo na hodočašće. Ali čekati ga, godinama, nije pametna odluka. Mogao sam, istina, pretpostaviti da će on bar jednom — što je više nego pronicljiva hipoteza — poželeti da prode zavičajem. Ali za takvo strpljenje, koje osim toga nije jamčilo uspehom, ja nisam bio spreman. Stoga odlučih da tragam. Trebalо je da ga nadem, morao sam da ga nadem. Ni najmanje se nisam obmanjivao u pogledu šansi: ta valjalo je krenuti ni od čega. I, krenuo sam. Tražio, tražio — bezuspešno. Tražio danima, mesecima, godinama. A onda ga, najposle, spazio usred ruske tajge, ponad Voronježa. Stajao je na planku i, zavezavši kanap za kamen, odmarao. »Mislim da ste se umorili, gospodine«, primećih dodvorački, pa, iako odmereno, ne bez zlobe. »Pomal, neznanče«, uzvratili on naivno usrdno. Tu smo odspavali. Teško je kazati zanočili, jer je sunc, privjezano za kanap, uvek stajalo iznad nas, u zenitu. Zatim smo se zaputili dalje. Jer, Orfelin Žefranović nije mogao čekati ili se zadržati na jednom mestu. Nipošto. Name, kanap bi se često zategnulo da je jedva uspevao da ga drži. Sunce je numoljivo vuklo napred, tako da je, hteo ne hteo, bio primoran da ga sledi. Pošto bi ono, još onog davnog prokocanog dana, othrli u bezdan svemira da ga nije probre strelom i zaustavio, sada ga je valjalo sačuvati. To nije bilo lako, oh, ja najbolje znam. To je značilo pratiti ga i ni po koju cenu ne ispuštati iz ruku, godinama. Orfelin Žefranović je bio gotov na taj pregor. Mislim da tu nema sumnje. »Voleo bih, g. Žefranović!« rekoh mu jednom, »da Vam mogu biti od koristi.« On, zaceleo, nije ni slutio šta smeram. On je, andeoški krotko, uzvratio: »To me ne malo raduje, gospodine. Ali je tako nešto zasad nepotrebno. Rekao je zasad, da. Polako sam sticao njegovo poverenje. Pothranjivao ga, bestidno, lažima i laskanjima. On ništa nije govorio, on nije govorio ni da ni ne, ništa. On se, jednostavno, hrvarao. On se, danonoćno, hrvarao. Jer, ponekad bi se kanap tako napeo da je Orfelin Žefranović samo uz napor burlaka uspevao da ga zadrži. Morao bi da popusti, ali dešavalo se da se kanap odmota do kraja, kada se više nije smelo kalkulisati. Tada je Žefranović, krvavih ruku, psovao nebo, psovao zemlju i, ne mogavši više da izdrži, zvao me u pomoć.

**

Znam, on još uvek podozревa, on nije voljan da sunce, vezano kanapom, ikome i za čas preda. Znam da strahuje, očajnički, da će možda kucnuti čas kada će ga izdati snaga, kada neće moći da izdrži. Ruke su mu odavno žuljavе, ruke su mu odavno ranjave. »Ne znam, gospodine, ne znam kako će ovo da završi«, kaže mi pokad tužno, a ja ga tobōž uveravam: »To se Vama samo pričinjava«. »Bojim se da ne.« »Oh, to se Vama samo pričinjava, g. Žefranović, ne dam da razmišljam.« »Ne budite malodušni, g. Žefranović,«, nastavim sramno, »barem ne Vi, pobogu.« No on se plaši, osećam, ne za sebe, nego za sunc, to ga čini manje tvrdim, manje vispremin, gotovo rasejanim. Njegov glas je postao slabašan, on je klonuo, on će zaspasti, mora zaspasti, znam, još koliko sutra ili prekosutra, znam to vrlo dobro.

Zar je potrebno, zar je moguće da skrijem? Živim za radost kada će se uljeski prikrasti njegovom izmučenom telu predatom počinku, živim za taj trenutak trijumfa kada će, najzad, da svoj godinama spremen plan sprovedem u delo: naime, da se, rodoskrvnički, ovijen žutim plastičnim izmaglicama, dokopam Žefranovićevog brižljivo čuvanog kanapa, te da ga, zajedno sa suncem — pustim.

One su čistota a ujedno i stožer okoline, a okolina — obložena mekanim kovitlaczem — njihov dom, njihova posteljica.

Tu:

Nasred blage padine, svojim jedinim oknom okrenuta prema putu, stražarila je drvena montažna kućica; uskog planinskog krova, s nahterenim vetrokazom — limenim petlom, koji se besomučno okreće, izazivajući u promatraču, tim vrtloženjem, mučninu sličnu onoj vrsti mučnine, koja nastaje usled nelagode pri primopredaji u kakvom uskom i polumačnom hodniku; i sa, duž stranica kuće, u cik cak liniji, nakazno postavljenim odvodima za kišnicu, naime, oluci se nisu nalazili pričvršćeni, kao što je to uobičajeno, ispod samih streha, već neposredno — pripajeni kao šapati očajnika uz usahul duplu — za samu gornju plahu crepa, što je, naravno, onemogućavalo normalno oticanje vode, i ona se, tako (sakupljena?), (ne obrazinom nego nalicjem obrazine), sasvim slobodno, neposredno po provali oblačka ili padavina barem malo većih od ruženja u mimohodu, prelivala preko te nesrećne okivke, raspršujući se pritom, čak, u vidu neprozirne čipkaste zavesa, i do samih, donekle zaštićenih tremom, ulaznih vrata. Čudno. Uprkos nesnosnoj hladnoći i vetrui, koji je već počeо da podiže gomilice sasušenog snega, da ga vitla, i s merom svojstvenoj samo najjačima, baca o drvene zidove i tlo, prozor, na toj blago rečeno zapuštenoj nastambi, bio je otvoren, ali tek toliko, da omogući pojavitivanje (do pasa) nage telesine — u sledećem trenu već presamčene preko tog staklenog ravnala. Kao kakvo mesnato klatno, odvratna masa se njihala: Ispod prenategnute kože kotrljale su se grdobne izboćine; Naprsele tetive duž podlaktica, skoro kao metalne, iskrivljene šipčice, užasnute počinjenim begom; Usta prosti otrgnuta od glasa — svijena kao rubovi obrednih posuda, čas polognuta u crtu rova, čas zaobljena — u isčekivanju nestvarne slobode (crnog, zatupljenog grafitnog srca); Oči — Kamene klupice vinute u ključalu smolu; Čelo — Zemljana humka na sve udaljenijoj skretničarskoj mašini; Usi i brada — reptilov grkljan postavljen nepropusnim pletenim kožusima; Torzo — čitav niz skaredno oblikovanih lebdećih diržabala, poređanih u smionu nisku, kao osećaji: oh, sveukupna ta čudovišna mesnata gradevinu se njiše, leluja... plimni udari, neukročeni i snažni, slični jeci u teretanama, zapravo sažimaju sva ta hođačenja (ptici), jer je u vetrui udolina a u udolini gnezdo! Održavalac, hukće. Pljuvačka mu udara o zube, plavi ih, i prši preko donje usnice u susret nepogodi... Vriska je njegov let, slep i nepouzdán, da je, naprsto, primoran svojim mahnitim, grubo istesanim štapom — u stvari, samosvojnom predstavom okolnog turobnog ruha zgusnutog u zamah — odvaljivati deo po deo okolice. Ali priroda je zbirna, te se hitro sklapa, i još osnaženja vrača umno-gostrošću udar. I telo, iako zaneto svojim nepodnošljivim »mazarijama«, postepeno podleže. Muskulatura se skuplja. Kapci sklapaju... Napokon, posve umireno, ono, sasvim naglo, kao što se i pojavilo, nestaje preko ruba prizorskog rama, ostavljajući iza sebe, u izazvanom predelu, jasno ocrtanu plavičastu liniju: masnicu, koja se, uostalom, pruža i čitavom dužinom vinovnikovog trbuha.

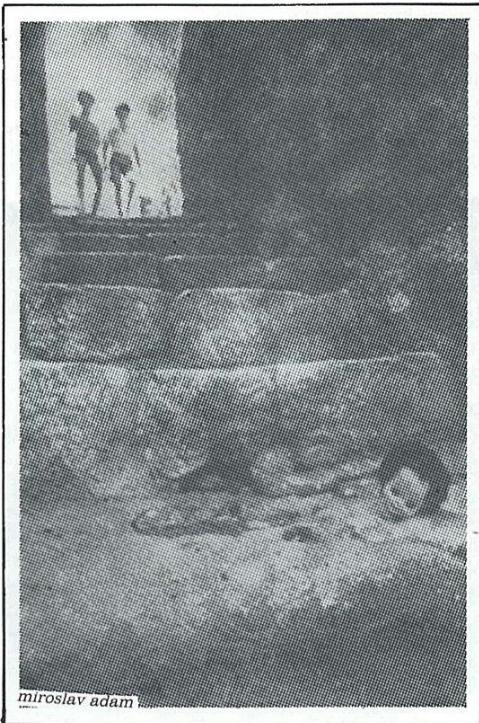
Između ove »postaje« i susedne kuće, a to je niska otužna gradevinu s polurazrušenim tremom — od pružnog prelaza udaljene recimo onoliko koliko iznosi sveukupni razmak između svog drveća u dvoredu posadenog u nekoj zaturenoj gradskoj uličici, na blagoj padini, radi ljuštaški za decu, i klupica, pod kojima se, u letnji smiraj, čuvaju bokali s limunadom, i zajedno sa šapatima samih izvodačica, ujedno, i odbačene igle od štrikeraja; tu negde, dakle, u prorezu omedomenim njihanjem grana i nepomičnim truplima stabala, na potezu gde se jednim jedinim pogledom spoznaje i razoblijuje svaki drhtaj, podla namera ili pale ljubavna čegrtaljka ondašnjeg življa — Na uzvisini od temeljito nabijene zemlje, takoreći brdašcu koje je daleko nadvisivalo spregu svih okolnih predmeta, poređani u neprirodne redove, redove u vidu slova Y, (tačno na mestu gde u onoj /zamišljenoj/? uličici, već sa prvim toplim sumračjima, stoje: aparati za pravljenje sladoleda, i prodavac, u belim, brižljivo ulaštenim

cipelama), nalazili su se, dominirajući nad svom tom, pomalo i tugaljivom raskoši, veliki, u žuto ofarbani kalemovi, sa namotajima bodljikave žice.

Neprozirna ledena krilca. Nazubljena skrama, ivica optočenih zelenim odsjajem regulacionog svjetla. Udarom. Majušne silnice o prag! O hotimični plač, poluzatrpanog sveta.

(Pojavom mlade žene u tom nemom okviru, očito se odaje prezir spoljašnjoj uzburkanoštosti).

Njeno telo, udobno smešteno u tegetplavu, klasičnu bolničarsku odoru, s neizmernom lačicom, kao maestral s proleća duž planinskih prevoja, dubi prtinu sve do limenog korita položenog uz drviljenik. S jedva primetnim ustezanjem, ona, plahim trzajem, izručuje u to vezivo, sadržaj kofe, koju je sve vreme prikrivala bokom a delimično i skutima poprilično široke halje. Kroz, iako samo na tren, tako raskriljena vrata — STARAC. Usko i mračno predvorje najednom pruženo u, po svoj prilici, ogromnu dnevnu sobu, zidova obloženih crvenim somotskim tapetama (a one izazivaju nelagodu u

promatraču, i skoro da ga pozivaju da skrene svoj pogled, da ustukne). Potisnut, klecavih kolena, lica unakaženog mrkim staračkim pegama, u preuskoj šarenoj pidžami: oslikan motiv s palmama, napuštenim molom, i skupinom galebova u obrušavanju; na prelazu iz predvorja u dnevnu sobu, stajao je, mirno, skoro nepomično, ruku bespomoćno opuštenih uz telo, očigledno svim svojim istrošenim bićem uživajući u navali ledenoj vazduha: iglica i uskovitlanih čestica snega. Taj otisak: prizor ispunjen gladu za nevericom, svojim povratkom prekida bolničarka — blago je ugurala starca u crvenilo, neispuštajući pritom ispravljenu kofu. Nekoliko oštreljih samoglasnika, iako skoro zagušenih zatvaranjem vrata, dopre do nas: nejasna i potmula huka, tonovi vatreni i besmisleni kao i sam bes, pojava, bilo... Tek tada primećujem da nam je nadošla olujina zapovedila gvozdeni obrub: čauru. Naime, izbačen iz svoga ležišta besomučnim udarima prirodne nemani, jedan je od onih kalemove, kotrljujući se (nadole) preko padine, dvorišnog prostora i puta, napravio kružnu putanju — taman toliku da obuhvati i proguta i kola i prikolicu tim svojim novonastalim šiljatim ustima, razmotranom žicom. A to je, jednako, moj posao. Moram. Izlazim. Golim rukama, uzdrhtao od gadenja, povlačim taj ubistveni konac. Odmotavam. Param. Od prednjih ka zadnjim točkovima. Iza mene, jasno se ocrtavajući, ostaje — crna, tanka linija. Već sam zašao i iza ugla prikolice.

Održavalac. U uniformi: iznošeni, izlizani, zelenosivi kaput. Šapka, sa izvezenom oznakom: orlušina okružena ukrštenim žitnim strukovima. Torba ručna, sa dve preklopne šnale: neuspeli metalni imitacije ljudske lobanje. Lice? Četvrtasto. Oko grkljana, ispod ušnih resica, iznad nausnice — jedva primetne posekotine; napukli kapilari. Ne vidi me. I ne čuje. Sa strane, utonule u belilo, senke razgoličenog drveća. Oprezno. Kao dobro naujena opruga. Održavalac prilazi kolima, svija se u struku, saginje, prstima u raspor tek neznačno odškrinutog prozora, (staklo je neprozirno, zamrznuto), u zaklon nabubrelog okca žuri, pažnja mu popušta: nekoliko puta, nekontrolisano, sasvim vidno iznuren — kleca, i orkan sve vreme vrebajući baš na tu odlučujuću slabost njegovih mišića, strahovitim udarom izbija tlo ispod njegovih nogu. To »saginjanje« u hipu sada je nago i bespozvratno. Zakucan silinom zaleta kolenima o put, da se ne bi poveo čelom, a da bi uspostavio a nakon toga i održao preko potrebnu ravnotežu. On, očajnički, sa obe ruke, podiže torbu ispred svoga lica i njome vešto balansira. (Sve to traje ne duže od nekoliko sekundi). I starac. Ti spavaš. Spustio si sedište. Jedna ruka ti počiva na ručici menjača, a druga stisnute pesti, zgrčena, na zgibovima pomagala. Usta poluotvorena. Dah skraćen. Uprkos svemu, uspevam da u tom (iako kratkotrajnom ipak osetnom) razmicanju vremena /nepotrebni i nerazumljivim dogadajima/ svu tu mravlju gadost, odagnam. Oslobadajući prednje točkove. Ispod trapa, uočavam: omedeno kaišem upire. Po kolenima plašt oko umirućeg. Širi se, zatiskuje, svodi... Otvaram, polagano, vrata. Hvatom za volan! Čuvam, spušta torbu. Uspravlja se. Vadi, plastičnu iskažnicu. Pokazuje: Cenovnik. Vrstu usluga. Klimam glavom, nerazdvajajući usne. I konačno. Poštujući sled izraza na njegovom besprizornom licu

Progovaram:

Sanja sam vodeni stub ukotvljen u našoj sobi. U njegovoj unutrašnjosti je naglavce izvrnut parobrod, sa svih strana okružen skupinama kristalno prozirnih oblačića.

I sanja sam — izvan tog vodenog tornada — hor: pomicne figurice veličine nokta na domalom prstu, čiji udruženi, sablasni glasovi, dopiru i do sedefnog prestola; majčinskog ora.

I sanja sam četiri timpana, čija se koža, evo, još uvek nabira pod glavicama nebrojenih jegulja: tim tam timtim tam.

I sanja sam velelepnu kristalnu platformu iznenada obasjanu spoljašnjom površinskom svetlostu vrhovne ribe. S tornjevima i stubovima, s poslasticama i zakuskama, s predjelima i mednim kupkama, sa sosovima od pelin vode i supama od sedam petlovih kora primalja, s pečenkama uhodanim da hule i pudinzima u čašama s visokim raznobojnim nožicama, s batistnim ubrusima i čačkalicama zlatom pozledenih vrhova... — ona sablažnjava svaku tudinsku trpezu, i dokazuje, zanavek, da je preimutstvo u avethim zapisima i nepokorenim senama. (Ne znam). Takva vrsta slobode je teg. I? Evo: U kupeu je pretoplo. Prisutni, sopču u snu. Meškolje se, prevrću, ječe. Taj kovitlac telesa se, izgleda, raduje radošću svog neophodnog javljanja nevidenom. Žalim. Konduktér. Pokazuje iskrzanu zvezdu — službenu značku. Razbudenij njegovim stegnutim, odsečenim glasom, saputnici podmeđu, nehajno, kao kroz maglu, »tude« karte. Izvršilac, metalnim šiljkom probija te kartonske potvrde. Klik. Cak. Klik. Cak. Sneg. Sve gušći, kao jamski odron. Još uvek udaljena — svetlost. Čas slabija — zaklonjena tim belim, mutnim zastorom. Čas jača — kao hod u planinskim cipelama.

Priznajem:

Zanemario sam svoju osnovnu dužnost. Polegnut u meku vodenu bojažljivost, udišem umirem, a ne prepregnut vazduh, rada.

Sleperi, kamioni, automobili s sirene, ljudska dojava... Ovako je sigurnije: patkica, papirna lada... U svom kućištu. Poskakuje telefon. Signalne sijalice!? Uostalom, već sam rekao. Već propustio. Već...